RESUM EXECUTIU

PROTOCOL MARC DE PROTECCIÓ D'INFANTS I ADOLESCENTS DAVANT LES VIOLÈNCIES EN L'ÀMBIT ESPORTIU



esportcat

Generalitat de Catalunya

Segona edició, revisada al febrer 2025

RESUM EXECUTIU

PROTOCOL MARC DE PROTECCIÓ D'INFANTS I ADOLESCENTS DAVANT LES VIOLÈNCIES EN L'ÀMBIT ESPORTIU

El contingut del present document constitueix un extracte en format de **resum executiu** del ***Protocol marc de protecció d'infants i adolescents davant les violències en l'àmbit esportiu***, aprovat per l'Acord del Govern GOV/252/2023, de 5 de desembre (DOGC núm. 9057, 11/12/2023).

© Generalitat de Catalunya.
Departament d'Esports.

Primera edició, octubre 2024
Segona edició, revisada al febrer 2025

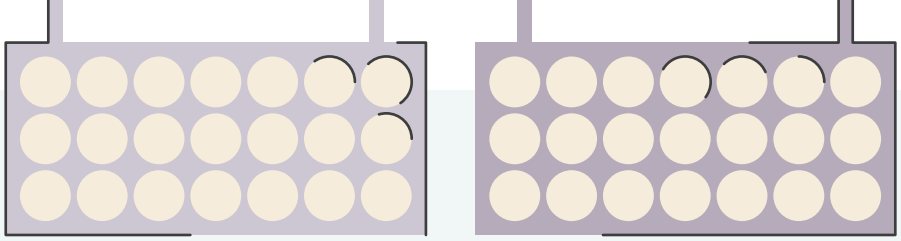
Direcció i coordinació
Departament d'Esports.
Consell Català de l'Esport.

Autoria
Fundació Vicki Bernadet.
Consell Català de l'Esport - Generalitat de Catalunya.

Amb la col·laboració d'entitats i professionals experts de l'àmbit esportiu.

Disseny i maquetació
metodo A.P.M.P

ÍNDEX



1 PRESENTACIÓ 06

2 OBJECTIUS 07

3 ÀMBIT D'APLICACIÓ 08

4 PRIMERA PART: CONCEPTUALITZACIÓ 09

4.1 Conceptualització de les violències 09

4.2 Tipologia de les violències 09

4.2.1 Maltractament en l'àmbit familiar 10

4.2.2 Violència sexual 12

4.2.3 Assetjament entre menors d'edat. *Bullying* 16

5 SEGONA PART: SENSIBILITZACIÓ I PREVENCIÓ 18

5.1 Accions preventives 18

5.2 Foment de l'entorn segur 22

6 TERCERA PART: DETECCIÓ 24

6.1 Principis d'actuació 25

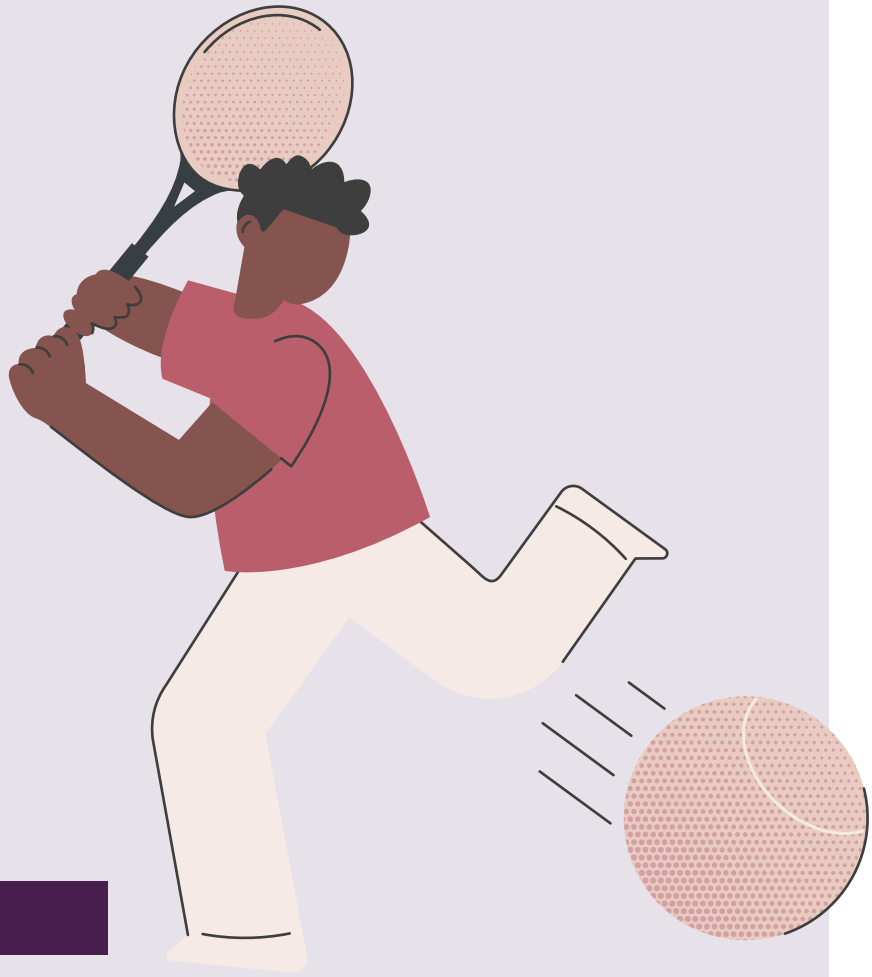
6.2 El delegat o delegada de protecció 25

6.3 Notificació 26

7 QUARTA PART: INTERVENCIÓ 28
7.1 Intervenció segons l'especificitat de l'entitat 28
7.1.1 Federació esportiva 30
7.1.2 Consell esportiu 31
7.1.3 Club o associació esportiva 32
7.1.4 Associació esportiva escolar 33
7.1.5 Secció esportiva d'entitat no esportiva 33
7.2 Intervenció en casos en què es faci una denúncia anònima a través de les xarxes 34
7.3 Protocol de comunicació externa 35
7.4 Revisió del protocol 35

8 ANNEXOS 36
8.1 Document d'acceptació del protocol 37
8.2 Informe tipus de recollida d'informació 38
8.3 Notificació de situació de risc o desemparament de les entitats esportives 38
8.4 Formulari de comunicació i denúncia de situació de violència 39
8.5 Document de comunicat a la Fiscalia de Menors 40
8.6 Serveis públics de suport, atenció i assessorament 41

01



PRESENTACIÓ

L'accés a l'esport és un dret reconegut a l'article 31 de la **Convenció sobre els Drets dels Infants**: «31.1. Es reconeix el dret de l'infant al descans i al lleure, al joc i a les activitats recreatives pròpies de la seva edat i a participar lliurement en la vida cultural i en les arts [...]».

El *Protocol marc de protecció d'infants i adolescents davant les violències en l'àmbit esportiu* és un document creat a partir de la voluntat del Consell Català de l'Esport de protegir la infància i l'adolescència i de garantir els seus drets, amb l'assessorament d'una entitat experta. La redacció del document ha estat el resultat d'un procés participatiu en què s'han fet entrevistes personals i enquestes a persones expertes del sector esportiu que desenvolupen la seva tasca amb esportistes menors d'edat, mitjançant les quals s'han obtingut dades per analitzar, i sobretot s'ha donat veu a infants i adolescents en trobades grupals.

La **Llei orgànica 8/2021, de 4 de juny, de protecció integral davant la violència (LOPIVI)**[1] estableix la necessitat de disposar de **protocols d'actuació** davant d'indicis de qualsevol forma de violència i també la necessitat de comptar amb la figura del **delegat o delegada de protecció**. La LOPIVI també estableix el **deure de comunicació** de la ciutadania de les situacions de violència sobre infants o adolescents, especialment de les persones que treballen amb menors d'edat. Les entitats hauran d'establir i facilitar **canals i vies de comunicació** de situacions de risc o violències.

El contingut del present document constitueix un extracte en format de **resum executiu** del ***Protocol marc de protecció d'infants i adolescents davant les violències en l'àmbit esportiu***, aprovat per l'Acord del Govern GOV/252/2023 de 5 de desembre (DOGC núm. 9057, 11/12/2023).

[1] https://www.boe.es/eli/es/lo/2021/06/04/8

02

OBJECTIUS

Els objectius generals d'aquest protocol marc són:

- Establir les **pautes d'actuació per a la prevenció, detecció i actuació** en relació amb situacions de violència que es puguin donar durant la pràctica d'activitats fisicoesportives, o que siguin conegudes en aquest àmbit.
- Promoure el **bon tracte integral** a infants i adolescents en l'àmbit esportiu.
- Dotar el personal, les entitats o els organismes d'uns **circuits d'intervenció àgils** que permetin actuar amb la diligència deguda en casos de violència.

Els objectius específics d'aquest protocol marc són:

- **Protegir** els infants i adolescents que participen en les activitats fisicoesportives, i també el personal tècnic esportiu i de suport, de situacions que puguin considerar-se casos de violència.
- **Prevenir** les situacions de violència envers infants i adolescents fomentant la implementació de **mesures de prevenció i sensibilització** en l'àmbit esportiu.
- **Ajudar a detectar** les situacions de violència que puguin patir els infants i adolescents que participen en les activitats fisicoesportives.
- **Facilitar i assegurar la comunicació** i la notificació amb la **diligència deguda** de les situacions de violència envers infants o adolescents, a partir de supòsits d'indicis d'aquests fets, garantint la seva protecció i dignitat i també la de les persones afectades.
- **Incorporar la mirada de la perspectiva de gènere** a la prevenció i el tractament de les situacions de violència envers infants i adolescents.

Per això es proposa que des de l'entitat esportiva es duguin a terme les propostes d'actuacions següents:

- Fixar el **model relacional** entre participants menors d'edat i personal tècnic esportiu i de suport com a model de convivència basat en el bon tracte, el respecte pels drets dels infants i dels éssers humans, i la no violència, en cap de les seves formes.
- Propiciar **conductes sanes i positives**, que no comportin risc en les relacions entre el personal tècnic esportiu i de suport i els infants i adolescents que participen en aquestes activitats.
- **Formar l'equip professional** (personal esportiu i de suport), per tal que la prevenció de les violències s'incorpori com un component més a la seva intervenció en les activitats fisicoesportives.
- Disposar d'unes **guies de prevenció de situacions de risc i de violència** en les activitats fisicoesportives i el seu entorn.
- Definir les funcions del **delegat o delegada de protecció**.

03

ÀMBIT D'APLICACIÓ

El ***Protocol marc de protecció d'infants i adolescents davant les violències en l'àmbit esportiu*** s'aplica a tot el personal, les entitats o els organismes que treballin o col·laborin en l'àmbit de l'activitat física i de l'esport per a infants i adolescents.

Aquest protocol marc **serà accessible a totes les persones que s'interrelacionen amb infants o adolescents**, que ja estan treballant i col·laborant en les activitats físiques i esportives, i a les persones de nova incorporació, perquè en tinguin coneixement.

Les entitats i els centres **podran elaborar el seu propi protocol** seguint les directrius d'aquest protocol marc, o bé adoptar-lo mitjançant els mecanismes propis de l'entitat i adaptar-lo a les seves necessitats i característiques.

Es recomana que les entitats disposin d'un document d'acceptació del protocol que elaborin elles mateixes (Annex 8.1), en el qual haurà de constar el nom del delegat o delegada de protecció.



04

PRIMERA PART: CONCEPTUALITZACIÓ

4.1 Conceptualització de les violències

Entendrem per violència tota acció, omissió o tracte negligent que priva les persones menors d'edat dels seus drets i benestar, que amenaça o interfereix el seu desenvolupament físic, psíquic o social ordenat, amb independència de la forma i el mitjà de comissió, inclosa la que es duu a terme per mitjà de les tecnologies de la informació i la comunicació, especialment la violència digital. **En tot cas, s'entén per violència el maltractament físic, psicològic o emocional, els càstigs físics, humiliants o denigrants, el descuit o el tracte negligent, les amenaces, les injúries i les calúmnies, l'explotació, les agressions i els abusos sexuals, la corrupció, l'assetjament escolar, l'assetjament sexual, el ciberassetjament, la violència de gènere, la mutilació genital, el tràfic d'éssers humans amb qualsevol fi, el matrimoni infantil, la pornografia no consentida o no sol·licitada, l'extorsió sexual, la difusió pública de dades privades, i també la presència de qualsevol comportament violent en el seu àmbit familiar.**

4.2 Tipologia de les violències

La intervenció en situacions de violència que puguin estar vivint infants o adolescents dependrà del tipus de violència. Cal tenir en compte que s'ha d'intervenir davant les violències que es produeixin en l'àmbit esportiu, i també davant les que es puguin detectar amb persones menors d'edat i que s'hagin produït o s'estiguin produint en altres àmbits, com ara el familiar.

En aquest apartat esmentarem els tipus de violències que es poden produir i que estan vinculades més directament amb l'àmbit esportiu. Tot i així, no podem ignorar que existeixen altres tipus de violència que tenen protocols específics com ara:

- **Mutilació genital femenina**.[2]
- **Tràfic d'éssers humans**.[3,4]
- **Matrimoni infantil**.[5]

També cal destacar que la pornografia infantil o la prostitució infantil constitueixen formes de violència sexual i que aquests tipus de delictes requereixen la notificació als cossos de seguretat, per tal d'iniciar les investigacions, i **la notificació a la DGAIA** (Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència), si es valora que existeix la possibilitat que l'infant o adolescent estigui en una situació de desemparament (Annex 8.3).

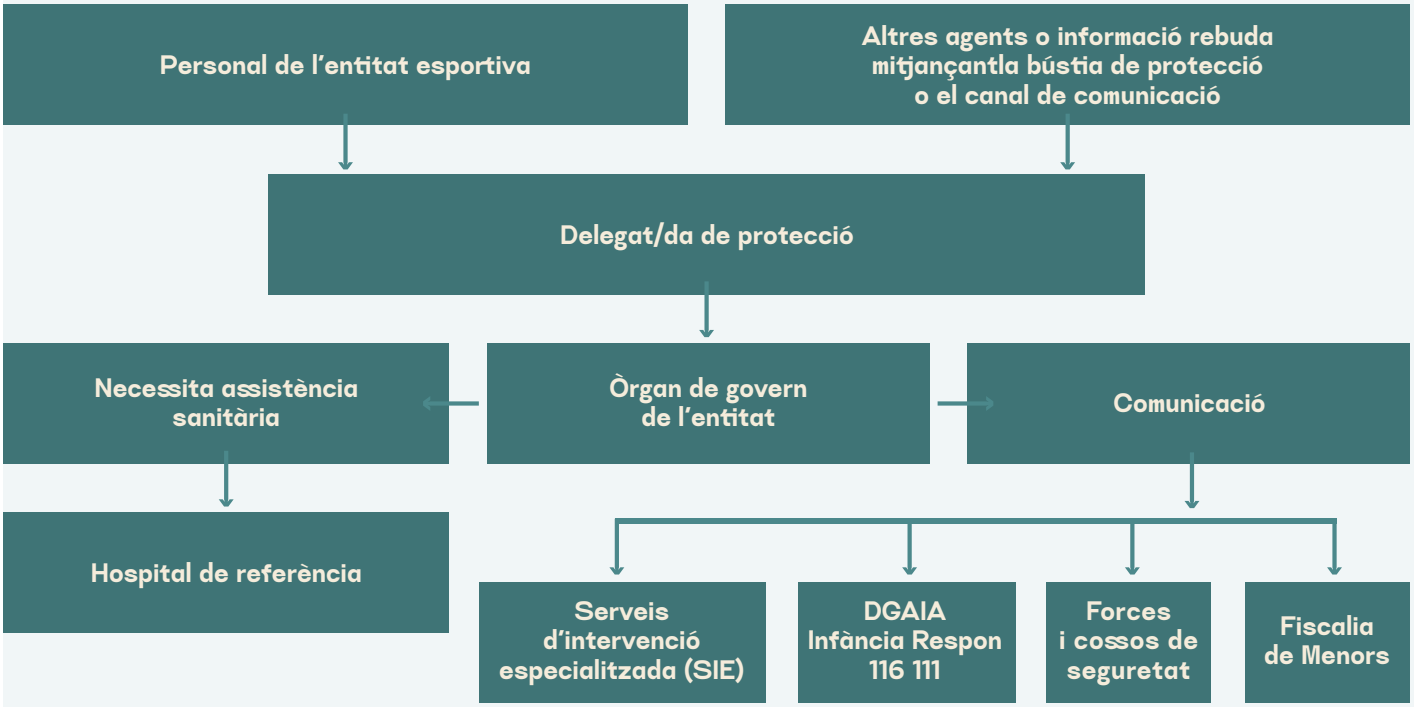
[2] https://dretssocials.gencat.cat/web/.content/03ambits_tematics/07infanciaiadolescencia/recursos_professionals/protocols_actuacio/pdf/protocol_mutilacio_genital.pdf
[3] https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/ProfessionalInterest/ProtocolTraffickingInPersons_sp.pdf
[4] https://igualtat.gencat.cat/web/.content/Ambits/violencies-masclistes/coordinacio-treball-xarxa/protocol/Protocol_proteccio_Victimes_TraficHumans_Cat.pdf
[5] https://igualtat.gencat.cat/web/.content/Ambits/antiracisme-migracions/prevencio-violencia-masclista/matrimonis-forcats/Protocol-per-a-la-prevencio-i-labordatge-del-matrimoni-forcat-1.pdf

4.2.1 Maltractament en l'àmbit familiar

Els maltractaments que pot patir un infant o adolescent en l'**àmbit familiar** són:

- **Negligència o abandonament.**
- **Maltractament físic.**
- **Maltractament psíquic o emocional.**
- **Abús/sotmetiment sexual.**
- **Explotació sexual.**
- **Explotació laboral o inducció a la mendicitat.**
- **Corrupció.**
- **Sotmetiment a drogues o fàrmacs.**
- **Violència econòmica per impagament de pensions alimentàries.**
- **Violència vicària.**

Els protocols de referència que cal considerar en aquest tipus de maltractament són el ***Protocol d'actuació entre els Departaments de Treball, Afers Socials i Famílies i d'Ensenyament de prevenció, detecció, notificació, derivació i coordinació de les situacions de maltractament infantil i adolescent en l'àmbit educatiu*** (juliol 2016)[6] i el ***Protocol marc d'actuacions contra el maltractament a infants i adolescents de Catalunya*** (juliol 2017)[7], així com el ***Protocol marc per a una intervenció amb la diligència deguda en situacions de violències masclistes*** (AdG novembre 2022).[8]



[6] https://xtec.gencat.cat/ca/centres/projeducatiu/convivencia/protocols/maltractament-infantil-adolescent/index.html
[7] https://dretssocials.gencat.cat/web/.content/03ambits_tematics/07infanciaiadolescencia/DEST_columna_dreta/documents/Protocol-Marc-Maltractament-IA.pdf
[8] https://igualtat.gencat.cat/web/.content/Ambits/violencies-masclistes/coordinacio-treball-xarxa/protocol/Protocol-Marc-2022.pdf

Des del **telèfon Infància Respon (116 111)** podem rebre assessorament pel que fa al procediment que cal seguir en cas de sospita o indici.

→ Maltractament lleu

S'ha d'informar la família que s'envia informació als Serveis Socials territorials, ja que preocupa la situació de l'infant o adolescent.

→ Maltractament moderat o greu

La informació que arribi al delegat o delegada de protecció es traspassarà a l'**òrgan de govern** de l'entitat esportiva, i el representant legal d'aquesta iniciarà el procediment.
Si hi ha una urgència hospitalària (lesions, ferides, cops, etc.), l'entitat s'haurà de posar immediatament en contacte amb l'**hospital de referència** de la zona per tal de prendre les mesures que corresponguin i traslladar l'infant o adolescent al centre hospitalari.
El trasllat s'haurà de fer amb mitjans de transport com ara ambulància o taxi. Si cal fer servir el cotxe particular, serà necessari comptar amb el permís corresponent dels tutors legals.

Tant si es tracta d'una urgència hospitalària com si no, s'ha de comunicar a:

Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA):

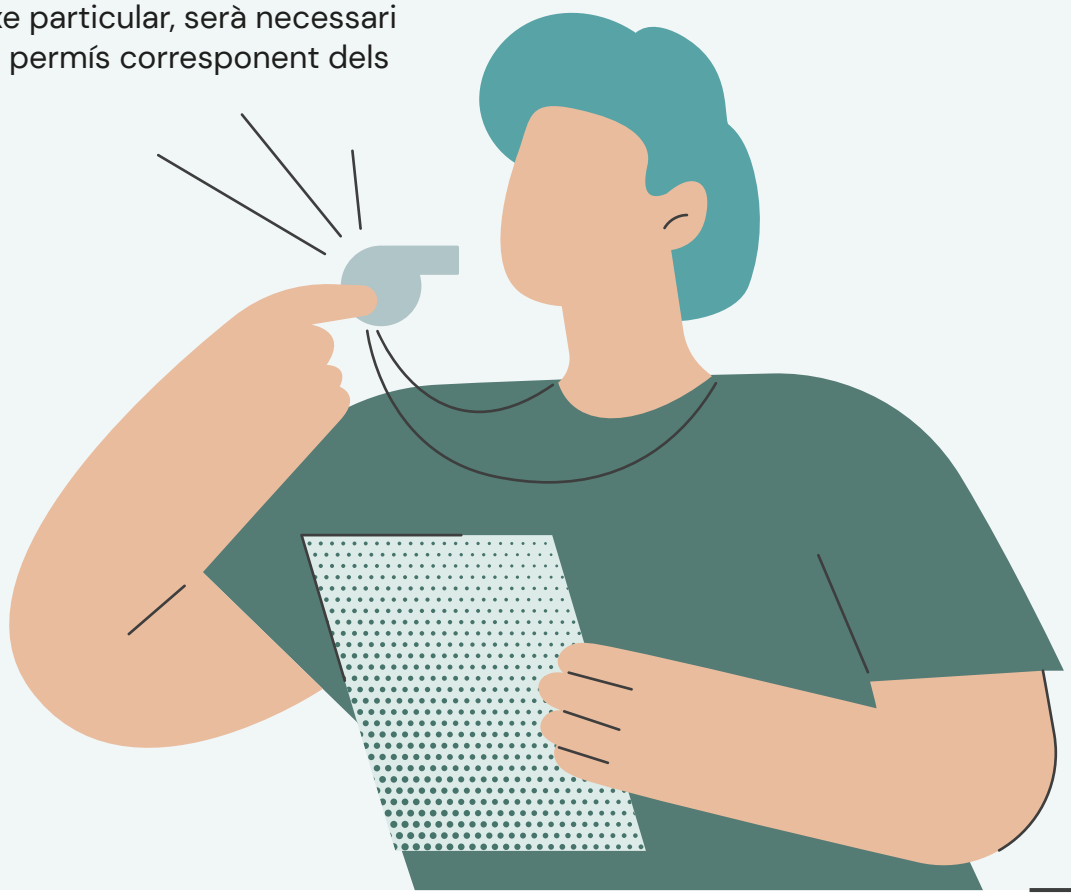
- → Per mitjà del servei territorial.
- → Per mitjà d'Infància Respon 116 111 (24 hores).

Forces i cossos de seguretat

Fiscalia de Menors (Annex 9.6).

A la família.

Si la família (o una part de la família) és protectora, se la pot acompanyar en el procés de prendre la decisió de posar el fet en coneixement de l'administració judicial.
Si la família es nega a prendre decisions adreçades a protegir l'infant o adolescent, l'entitat esportiva la informarà de la seva obligació de posar en coneixement de l'administració judicial els fets de què es coneixedora.



4.2.2 Violència sexual

La guia ***La violència sexual a l'esport***[9] del Consell Català de l'Esport de la Generalitat de Catalunya fa un recull explícit de les diverses manifestacions de violències sexuals que es produeixen en un contínuum de comportaments i/o accions que van des de no incloure el contacte físic a incloure'l de manera molt explícita.

Moltes d'aquestes violències es donen a causa de l'**asimetria de poder**. El poder es basa en la diferència d'edat, en la desigualtat per motius de gènere, de posició social, de jerarquia i, en el cas de l'esport, també en l'admiració envers aquella persona que dirigeix el futur esportiu o que és el mirall de moltes persones que voldrien estar a prop de la figura admirada.

Violència sexual sense contacte físic

- **Fer acudits sexistes**, bromes o insinuacions de caràcter sexual.
- **Cridar** d'una manera que suggereixi **sexualització**.
- **Preguntar** sobre qüestions íntimes del cos, la roba o la vida privada.
- Fer **observacions suggeridores**, mirades i missatges amb contingut sexual.
- Fer **comunicacions** (trucades telefòniques, correus electrònics, etc.) **de contingut sexual** i de caràcter ofensiu.
- Utilitzar **material pornogràfic al centre esportiu** de treball o imatges o fotografies de contingut sexual explícit.

Violència sexual. Comportaments transgressors

- **Apropament inadequat**.
- **Contacte inadequat**.
- **Tocaments inadequats** als entrenaments.
- **Massatges** inadequats.
- **Convidar l'esportista individualment a casa**, fer un àpat, una beguda, anar al cinema.
- **Exhibir-se** i/o masturbar-se davant la persona afectada.
- **Pressionar**, de manera insistent, per tenir **trobades sexuals**.
- Fer **comentaris sexuals** ofensius.
- Obtenir **imatges de parts íntimes** del cos d'una persona.
- **Requeriments de favors sexuals** que condicionen la promoció o la permanència al club/equip.

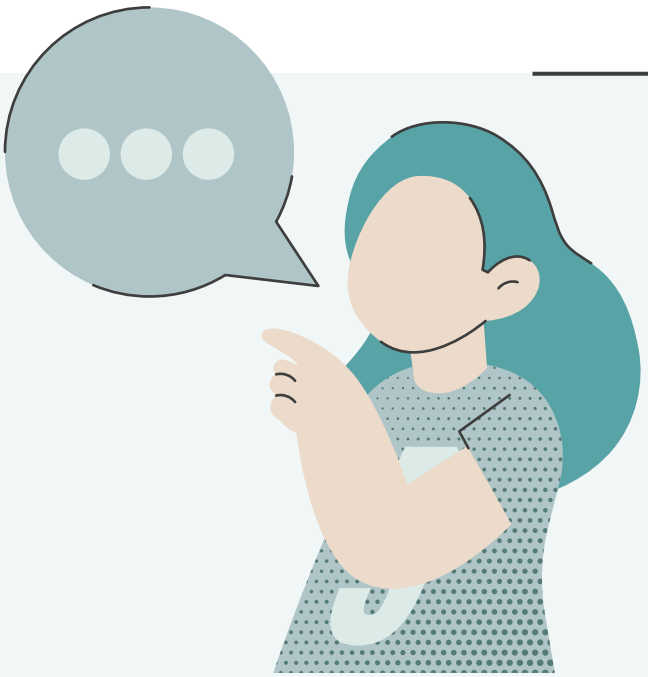
Violència sexual amb contacte físic

- Fer **petons** no desitjats.
- Fer **carícies sexuals** no desitjades.
- Mantenir **contacte** físic de naturalesa **sexual no desitjat**.
- Intentar **fer actes sexuals** no desitjats.
- Arraconar o **perseguir** algú amb proposicions o conductes sexuals.
- Fer **actes sexuals** amb penetració **sense el consentiment** de la víctima amb o sense coerció.

[9] https://esport.gencat.cat/web/.content/home/arees_dactuacio/esport_i_genere/publicacions/violencia/guia-violencia-sexual-esport-cat.pdf

Actuacions que cal dur a terme en casos de violència sexual

Al quadre següent s'agrupen les diverses accions que cal dur a terme tant en l'àmbit intern de l'entitat com en l'àmbit extern, tenint en compte on ha passat la violència i qui l'ha exercit.



Lloc on ocorre la violència	Tipus de violència segons qui l'exerceix	Procediment intern de l'entitat esportiva	Procediment extern
Fora del centre	→ Intrafamiliar. → Entorn de confiança. → Persona desconeguda.	→ Comunicació amb la **família** (persona que no exerceix la violència). → **Contenció emocional** a l'esportista. → **Cerca d'assessorament**, si escau.	→ Acompanyament a l'**hospital de referència** si és necessari (mai en cotxe particular). Es pot informar la família des de l'hospital. → Comunicar a la **DGAIA**. → Notificar a **forces i cossos de seguretat** i a la **Fiscalia de Menors**.
A l'entitat	→ Infractor/a **menor de 14 anys**.	→ Comunicació amb les **famílies**. → **Contenció emocional** a l'esportista. → **Cerca d'assessorament**, si escau. → Si el fet és un **conflicte greu**: • Reconeixement dels fets i acceptació de sanció. • Incoació d'expedient. → Si l'assetjament no es considera que pugui ésser constitutiu d'infracció penal, **treball educatiu** i possible **mediació**.	→ Si el fet pot ésser constitutiu d'**infracció penal:** • Notificar-lo a **forces i cossos de seguretat**. • Informar la **Fiscalia de Menors**. (Fent això la informació arriba a la **DGAIA**, que pot fer un treball psicoeducatiu).

Lloc on ocorre la violència	Tipus de violència segons qui l'exerceix	Procediment intern de l'entitat esportiva	Procediment extern
A l'entitat	→ Infractor/a **major de 14 anys**.	→ Comunicació amb la **família** de la víctima. → Si l'esportista que exerceix violència és **menor de 18 anys**, comunicació amb la seva família. → **Contenció emocional** a l'esportista. → **Cerca d'assessorament**, si escau. → Si el fet és un **conflicte greu**: • Reconeixement dels fets i acceptació de sanció. • Incoació d'**expedient**. → Si l'assetjament no es considera que pugui ésser constitutiu d'infracció penal, **treball educatiu** i possible **mediació**.	→ Si el fet pot ésser constitutiu d'**infracció penal:** • Notificar-lo a **forces i cossos de seguretat**. • Informar la **Fiscalia de Menors**
A l'entitat	→ **Personal** de l'entitat.	→ Comunicació amb la **família** de la víctima (per tal que pugui iniciar el procés penal per mitjà d'una denúncia). → **Contenció emocional** a l'esportista. → **Cerca d'assessorament**, si escau. → Tant si l'assetjament es considera que pugui ésser constitutiu d'infracció penal com si no: • Prendre **mesures cautelars**. • Obrir expedient.	→ Si el fet pot ésser constitutiu d'**infracció penal:** • Notificar-lo a **forces i cossos de seguretat**. • Informar la **Fiscalia de Menors**. → Activitats dutes a terme en equipaments municipals: caldrà comunicar la incidència al **servei municipal d'esports**. → Activitats dutes a terme en altres equipaments: caldrà informar el **gestor** que correspongui. → Prendre **mesures cautelars**. → Obrir un **expedient sancionador o disciplinari**. → Gestionar la possible situació de crisi creada per la notícia (si es dona el cas).

Violència sexual produïda entre infants o adolescents

En cas que la situació de violència sexual es produeixi entre dos infants i/o adolescents, la part de notificació i d'**atenció** a la víctima serà la mateixa, però també caldrà considerar l'**atenció** que s'ha de prestar a **la persona infractora**.

En el moment en què qualsevol membre de l'entitat esportiva tingui coneixement d'una agressió sexual entre dos infants i/o adolescents, s'haurà de posar en contacte amb el delegat o delegada de protecció, que farà arribar aquesta informació a l'**òrgan de govern de l'entitat**.

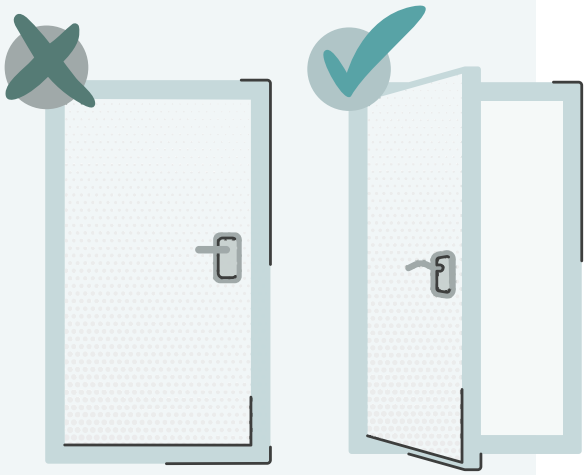
S'haurà de parlar amb la **família o les famílies** de les persones menors d'edat afectades. Per poder intervenir amb el o la menor infractor, s'ha de notificar aquesta situació. Si les famílies no volen fer la notificació, se'ls informarà que l'entitat té l'obligació de fer-la pel fet de tenir coneixement d'un possible delicte i que, per tant, haurà d'obrir el protocol extern.

En aquest punt és molt important conèixer i reconèixer quines conductes són adequades des d'un punt de vista evolutiu i quines conductes són violència sexual. Per tant, queda clara la importància de facilitar la formació continuada del personal que treballa amb infants i adolescents.

Cal tenir en compte que **a partir dels 14 anys un infant té responsabilitat penal**. Això vol dir que, si la situació de violència sexual es produeix entre una persona menor de 14 anys i una major d'aquesta edat, se segueix el mateix circuit que amb un adult i es pot posar una denúncia davant les forces i cossos de seguretat, que la tramitaran i la passaran a la **Fiscalia de Menors**, i a partir d'aquí se seguirà tot el procediment. Si l'autor és **menor de 14 anys**, no se li exigirà responsabilitat penal davant dels fets, sinó que el Ministeri Fiscal el remetrà a l'entitat pública competent en matèria de protecció de menors per tal de valorar la seva situació i promoure, si escau, les mesures de protecció necessàries.[10]

Per tant, per poder evitar la **cronificació d'una conducta de violència sexual**, que pot comportar problemes legals en el futur, i per poder prestar atenció a la persona menor d'edat infractora, és important que els fets de violència sexual es notifiquin. D'aquesta manera, s'iniciarà un treball amb el o la menor d'edat per tal d'evitar futures situacions de violència sexual.





[10] Llei Orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors: https://www.boe.es/eli/es/lo/2000/01/12/5/con

Violència sexual d'una persona adulta envers infants o adolescents

Si es produeix una situació de violència sexual o d'assetjament d'una persona adulta vinculada a l'entitat envers un infant o adolescent, la informació ha d'arribar al **delegat o delegada de protecció**, que informarà la **Direcció**, la **junta directiva** o **l'òrgan de gestió de l'entitat esportiva**.
A banda de la interposició de la denúncia i els tràmits abans esmentats, se seguirà el següent circuit intern:

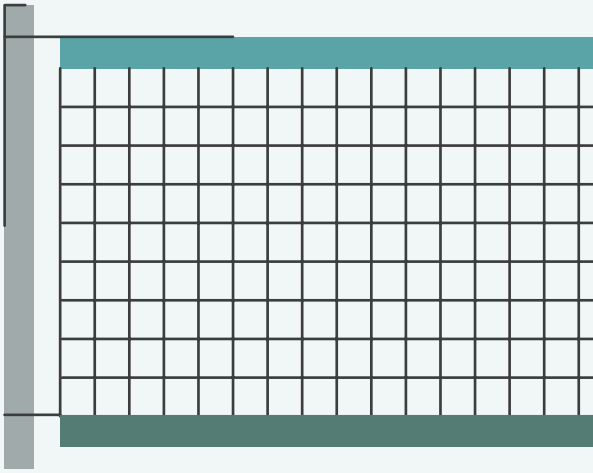
- Informar l'àrea de personal o la persona que s'ocupa de les relacions laborals o de voluntariat.
- Prendre mesures cautelars i/o preventives segons el nivell de risc que hi pugui haver per a la persona assetjada. Aquestes mesures poden anar des del canvi d'activitat o ser apartat de les seves funcions amb infants o adolescents, fins a la suspensió de la relació laboral o de voluntariat amb l'entitat.
- Fer reunions amb les famílies dels infants amb qui hagi estat en contacte la persona que ha estat denunciada.
- Informar l'empresa responsable de la persona denunciada, si és el cas.
- Si la persona denunciada és voluntària, prendre les mesures necessàries per apartar-la de les activitats de l'entitat.

La gestió dels casos en què hi hagi implicat personal de l'entitat esportiva implicarà prendre mesures de caire laboral i de comunicació a la comunitat esportiva.

Serà la persona representant legal de l'entitat qui haurà de fer les comunicacions corresponents a:
- Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA):
  · Per mitjà del servei territorial.
  · Per mitjà d'Infància Respon 116 111 (24 hores).
- Forces i cossos de seguretat.
- Fiscalia de Menors (Annex 9.6).
- Família.

4.2.3 Assetjament entre menors d'edat. *Bullying.*

Per donar resposta a les diferents casuístiques existents en aquest tipus de maltractament, tenim en consideració el ***Protocol d'actuació davant de qualsevol tipus de violència en l'àmbit educatiu***.[11] Aquest protocol remet a altres dos que complementen les actuacions que cal dur a terme per protegir tots els infants i adolescents, inclosos els que produeixen l'assetjament o el ciberassetjament: el ***Protocol d'actuació amb menors de catorze anys en situacions de conflicte o comissió d'una infracció penal***[12] i el ***Protocol d'intervenció en cas de conflicte greu***.[13]



[11] https://educacio.gencat.cat/web/.content/home/departament/publicacions/protocols/actuacio-davant-violencia-ambit-educatiu/protocol-actuacio-davant-violencia.pdf
[12] https://xtec.gencat.cat/ca/centres/projeducatiu/convivencia/protocols/conflicte-comissio-infraccio-penal/index.html
[13] https://xtec.gencat.cat/web/.content/centres/projeducatiu/convivencia/protocols/conflictes-greus/documents/protocol-conflictes-greus.pdf

Assetjament no considerat com a constitutiu d'infracció penal	→Decret 102/2010, de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius. https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=545262 →Protocol d'intervenció en cas de conflicte greu. https://xtec.gencat.cat/web/.content/centres/projeducatiu/convivencia/protocols/conflictes-greus/documents/protocol-conflictes-greus.pdf →Incoació d'expedient. →Acceptació de sanció. →Mesures psicoeducatives.
Assetjament considerat com a constitutiu d'infracció penal **Infractor/a major de 14 anys**	→Protocol d'intervenció en cas de conflicte greu. https://xtec.gencat.cat/web/.content/centres/projeducatiu/convivencia/protocols/conflictes-greus/documents/protocol-conflictes-greus.pdf →Comunicació a: Autoritat judicial. Fiscalia de Menors. Família del/la menor infractor/a. Família del/la menor assetjat/ada.
Assetjament considerat com a constitutiu d'infracció penal **Infractor/a menor de 14 anys**	→Protocol d'actuació amb menors de catorze anys en situacions de conflicte o comissió d'una infracció penal. https://xtec.gencat.cat/ca/centres/projeducatiu/convivencia/protocols/conflicte-comissio-infraccio-penal/index.html →Comunicació a: Autoritat judicial. Fiscalia de Menors, perquè faci arribar el cas a la DGAIA, EMI 14. Família del/la menor infractor/a. Família del/la menor assetjat/ada.

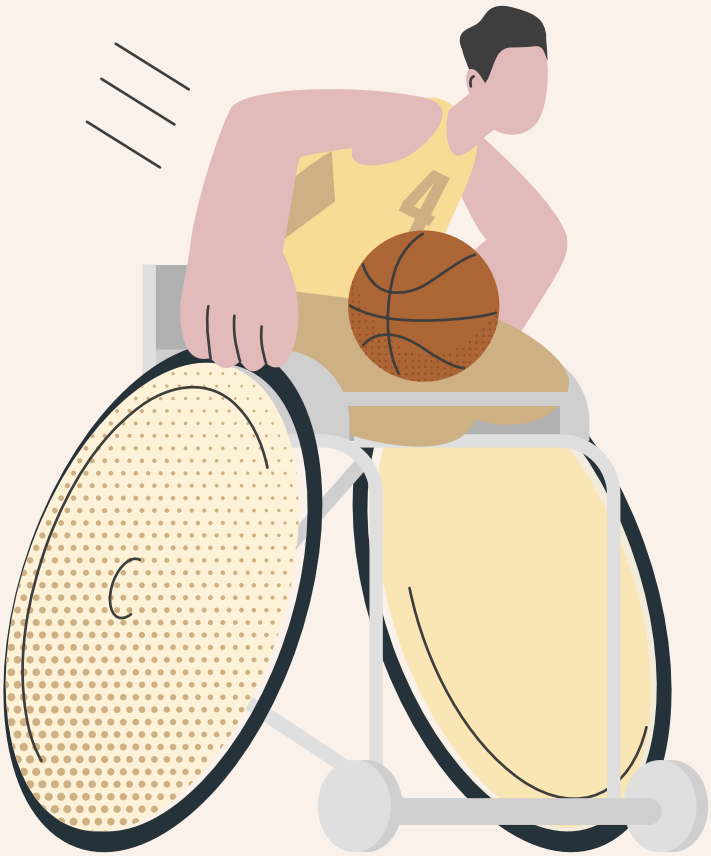
En els casos d'assetjament, si es considera que el fet pot ser un **delicte d'odi**, la denúncia la pot interposar una tercera persona.

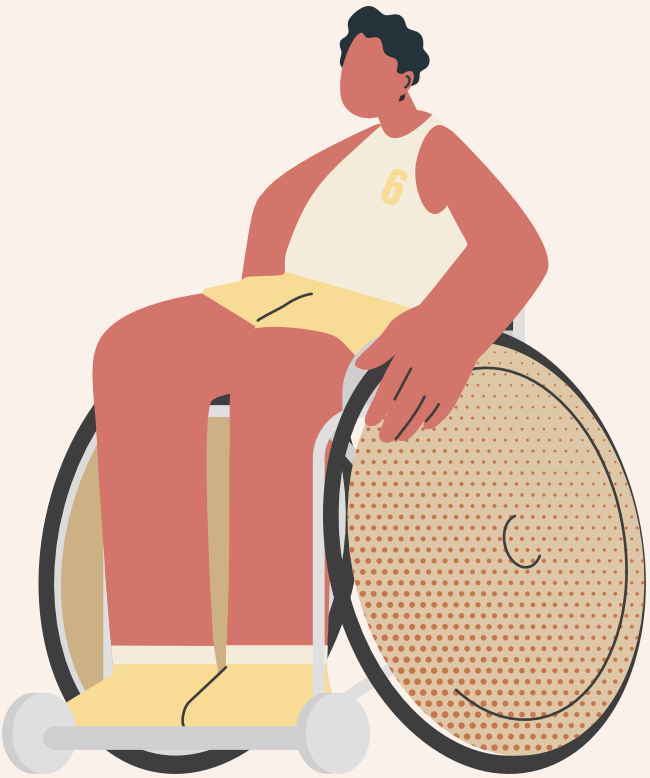
05

SEGONA PART: SENSIBILITZACIÓ I PREVENCIÓ

5.1 Accions preventives

L'entorn de l'entitat esportiva esdevindrà un espai segur i de confiança si la seva manera de fer es basa en una **cultura de promoció dels drets, antimasclista, igualitària i antiracista,** amb prevenció de les violències i amb bon tracte, entesa com el respecte a la diversitat i a les necessitats de cadascuna de les persones que participen en les activitats.





A continuació s'esmenten accions relacionades amb l'organització de l'entitat que es poden dur a terme:

Definir el rol del delegat o delegada de protecció i fer-lo constar al protocol.

Establir normes internes clares i sense excepcions per reduir les situacions de risc com ara:

Codi ètic: document descriptiu dels principis i els valors que han de servir de referència al personal de l'entitat per exercir les seves funcions. La seva redacció no concreta conductes específiques.

Revisar els criteris de selecció de personal o voluntariat (si n'hi ha) i tenir en consideració la formació en prevenció de violències com a valor afegit.

Codi de conducta: definició dels comportaments que s'esperen del personal de l'entitat, dins de la cultura del bon tracte i de la prevenció de la violència. Ajuda a aclarir conceptes i descriure conductes que no permetin ambigüitats en les relacions entre adults i infants o adolescents o entre els mateixos infants o adolescents.

Reduir les situacions de risc en activitats i espais (revisió d'elements arquitectònics i relacionals).

Fer accions de prevenció comunitària de les violències que fomentin mecanismes de responsabilització i rebuig de les famílies i els participants que mostrin comportaments agressius, intimidatoris, que reprodueixin estereotips i perjudicis de gènere i interseccionals en els esdeveniments esportius.

Difondre, donar a conèixer i fer recordatoris periòdics a tot el personal de:

Sensibilitzar i facilitar la formació del personal en la detecció de situacions de violència.

El *Protocol marc* de protecció d'infants i adolescents davant les violències en l'àmbit esportiu o el que l'entitat redacti sobre aquest tema.

Les **normes pròpies** de cada entitat (reglament de règim intern, reglament d'ús dels espais esportius, codis, entre altres).

Crear mecanismes de comunicació de situacions de violència accessibles per a infants o adolescents (bústia, adreça electrònica, entre altres) i establir en el protocol circuits àgils i obligatoris de comunicació en cas d'indicis o sospites.

Activitats, descripció de riscos i accions preventives

ACTIVITAT	SITUACIÓ DE RISC POTENCIAL	ACCIONS PREVENTIVES
Ús de dades personals	→ Usar **inadequadament** les dades d'un infant o adolescent. Donar les dades o fer-les públiques.	→ Garantir la **confidencialitat** de les dades segons la llei de protecció de dades.
Fotografies, vídeos i xarxes socials	→ Possibilitat d'amistat per xarxes socials entre un/a entrenador/a o altre personal de l'entitat esportiva i l'infant o adolescent, o entre els mateixos grups de menors d'edat. Aquestes eines ens ofereixen possibilitats de comunicació i difusió infinites (xats, compartir imatges, compartir informació de la nostra vida privada, etc.). Cal posar el focus en el **respecte del cos i l'autonomia dels menors d'edat**, identificant quins usos i comportaments poden ser violents i quins no. Si se'n fa un mal ús, aquest esdevé un indicador de comportaments violents o assetjadors.	→ Respectar els **drets d'imatge**. Evitar que infants i adolescents utilitzin els telèfons personals als vestuaris i plantejar-se l'ús de les xarxes com a eina de treball i difusió, no de contacte personal entre persones adultes i infants i adolescents. → Política clara sobre les fotografies i els vídeos en les competicions esportives. → Comunicar que no es poden fer **fotografies dins del vestuari.** → Una bona prevenció també passa per educar sobre xarxes socials i intimitat.
Trucades, WhatsApp o altres tipus de missatgeria	→ En els grups més consolidats i autogestionats, l'ús del telèfon com a eina de comunicació és habitual. Aquest contacte no s'ha de donar per parlar de **temes no relacionats amb l'activitat**.	→ El contacte telefònic ha d'estar pactat prèviament i s'ha d'utilitzar per a temes de l'activitat i del grup. → Propiciar les comunicacions grupals per sobre de les bilaterals.
Obsequis	→ Establir **favoritismes** amb determinats infants o adolescents sense motiu.	→ Els **regals s'han de pactar** prèviament (ex.: amic invisible, etc.) i cal afavorir els **regals grupals** per sobre dels individuals. Tractar tots els infants i adolescents per igual. → Si alguna persona de l'entitat rep regals per part d'un sol infant o adolescent s'han de quedar a l'espai on es fan les activitats.
Classes, sessions o treball individuals	→ Situació de **relació individual i íntima en espais tancats**. Hi pot haver risc si es genera una relació inadequada o si es fa servir per treure informació de l'infant.	→ Intentar que no es facin en **espais** totalment **tancats i sense visió** des de l'exterior.
Vestidors	→ Possibilitat que **persones no acreditades** obtinguin imatges o accedeixin al vestuari.	→ Valorar com s'informa sobre l'**entrada d'una persona** responsable del grup d'infants o adolescents **al vestidor**.

ACTIVITAT	SITUACIÓ DE RISC POTENCIAL	ACCIONS PREVENTIVES
Banys	→ Activitat realitzada per una sola persona de l'entitat esportiva, possibilitat d'**aprofitar la intimitat** del lavabo per a apropaments inadequats (tocaments, fotografies, etc.).	→ Sempre que sigui possible, anar-hi amb un grup d'infants (**educar per aprendre a gestionar el temps**). Si és un cas d'urgència d'un sol infant, avisar una altra persona i respectar el temps lògic d'aquest espai. Si és una activitat que necessita l'ajuda d'una persona adulta, no s'ha de tancar amb baldó.
Ferides, convalescència i malalties	→ Vulnerabilitat en **quedar-se sol amb un infant** que ha de fer repòs o ha de ser atès per curar alguna ferida, vetlles per malalties, lesions, etc.	→ Anar al metge acompanyat d'un **responsable de l'entitat**. Informar els pares/mares i demanar que **confirmin si permeten** que els entrenadors/ores portin l'infant o adolescent al metge. → Sempre que sigui possible, fer les **cures amb altres infants o entrenadors/ores**, (ex.: anar a la infermeria amb l'infant que s'ha fet mal i un altre company/a). En cas que s'hagi de fer repòs i que això impliqui la presència d'un entrenador/a, acordar prèviament quin criteri se seguirà per fer aquesta vetlla.
Tractaments a la sala de fisioteràpia, massatges i visites mèdiques	→ Hi ha el risc que el/la fisioterapeuta, massatgista, metge/essa aprofiti aquest moment per fer **fotografies, tocaments** (no recomanats per al tractament i no explicats al pacient o als seus pares).	→ Menors d'edat **sempre acompanyats** per pare/mare/tutor. Explicar al pacient en tot moment en què consisteix cada tractament, i també **determinar protocols de tractament** segons la patologia. → Si no és possible, es recomana que en el moment de la intervenció hi hagi **dues persones**. → Les portes de la sala **no s'han de tancar** per dins.
Sortides amb pernoctació (estades, competicions)	→ Moment d'intimitat i foscor que es pot donar en **espais tancats**, però que també es dona en espais compartits amb altres grups, etc. Hi ha risc quan es pot fer ús d'aquest moment per apartar l'infant del grup o tenir-hi contactes inadequats. → **Dormir** una **persona adulta amb els infants**. Tocaments (moment de foscor i intimitat). Risc de fotografies i vídeos.	→ Cada infant o adolescent ha de tenir **el seu llit o el seu espai** per dormir. → Si es fan torns d'entrenadors/ores és important intentar fer **torns compartits**, almenys en parelles. Fer que els torns siguin **rotatius** i tenir un espai adequat per poder fer aquestes guàrdies. → Evitar que l'infant o adolescent dormi **sol/a amb un adult/a**.

ACTIVITAT	SITUACIÓ DE RISC POTENCIAL	ACCIONS PREVENTIVES
Espai abans i després de l'horari de l'activitat esportiva	→ **Apropament** inapropiat o inadequat a l'infant amb la finalitat d'**intimar-hi**. Informalment es poden generar situacions d'**assetjament entre grups d'iguals** perquè és un espai més informal.	→ És important que en aquests espais sempre hi hagi **almenys dues persones** que acompanyin els infants i joves per tal de poder prevenir i/o actuar si es generen situacions de risc. → Si s'acaba l'activitat i els infants o adolescents no són recollits pels seus tutors legals, s'avisarà la policia local. No s'ha d'acompanyar els infants o adolescents **sense el permís per escrit** dels pares, mares o tutors legals.
Recollida dels infants després de l'activitat esportiva	→ Quedar-se sol amb familiars externs **sense consentiment** del pare/mare/tutor legal de l'infant, que se l'enduguin fora de temps sense avisar, entre altres coses.	→ Disposar d'un **document d'autorització de recollida dels infants** després de les activitats amb les inscripcions generals. Demanar prèviament un permís per escrit dels tutors legals de l'infant si hi ha algun canvi puntual. → No deixar mai cap infant en mans de **persones no autoritzades**.
Activitats amb persones externes a l'activitat	→ En aquestes activitats es pot produir la participació de **persones externes** a l'entitat.	→ Garantir i estar alerta que les persones externes **es limiten a fer les seves tasques**, i no les pròpies de l'equip de entrenadors/ores (ex.: l'infant ha d'anar al lavabo amb un/a entrenador/a).
Activitats amb entrenadors/ores menors d'edat	→ Es pot donar el cas que **joves assumeixin tasques d'entrenador/a** i s'incorporin a l'equip de l'entitat abans de la majoria d'edat.	→ És important consensuar el **procés d'incorporació** abans de tenir **entrenadors/ores menors** i definir els **drets i els deures** que tenen perquè no hi hagi dubtes. La seva condició de menors d'edat també requereix l'**autorització** de pare/mare/tutor legal, entre altres.

5.2 Foment de l'entorn segur

L'entorn segur és aquell entorn que **respecta els drets de la infància i promou un ambient protector** en l'aspecte físic, psicològic i social, inclòs l'entorn digital. L'esport es considera un gran factor de protecció i per això ha d'esdevenir un entorn segur; per aconseguir-ho, cal posar en marxa mecanismes i mesures que propiciïn aquest ambient de garantia de drets.

El personal de l'entitat esportiva ha de concretar el seu **compromís basat en la cultura del bon tracte** i, per tant, s'ha de fer responsable de donar assistència a infants i adolescents, bo i vetllant pel seu benestar.

DECÀLEG DE MESURES PER MINIMITZAR ELS RISCOS[14]

1 La mirada protectora del **respecte i la garantia dels drets** és prioritària en la relació entre el personal de l'entitat esportiva i infants i adolescents.

2 Treballar sempre que sigui possible en **parelles pedagògiques**, és a dir, que la tasca educativa en l'àmbit de l'esport no recaigui només en una persona. Seria ideal, però no necessari, que aquestes parelles fossin mixtes.

3 Totes les activitats que es duguin a terme han de tenir una **base formativa i coeducativa amb perspectiva de gènere, LGBTI+ i infància**, amb objectius clars que estiguin en consonància amb aquest protocol i els principis de l'entitat.

4 Qualsevol **conversa o entrevista** individual s'ha de fer en un lloc destinat a aquesta finalitat i que sigui **visible des de l'exterior**. En cas que sigui necessari fer entrevistes de manera regular, caldrà comunicar-ne els motius a la persona responsable de l'entitat, el coordinador o coordinadora o pares, mares o tutors legals.

5 Pel que fa al contacte físic, s'ha de ser clar i directe en la relació amb infants i adolescents. Tot i que l'educació afectiva és molt important per a un correcte desenvolupament, s'ha de **respectar sempre el cos, l'autonomia física i emocional dels infants i adolescents** i no forçar-los mai a fer mostres d'afecte si no ho volen. El contacte corporal és un element essencial en l'activitat física i l'esport: la proximitat corporal, tocar, donar copets o abraçar són accions que formen part de l'univers conductual de l'esport. Conèixer i entendre les emocions és una necessitat lligada al creixement tant dels infants com dels adolescents que fan esport. Sense contacte físic, l'expressió dels nostres sentiments (d'alegria, de suport, d'equip, entre altres) no seria la mateixa.[15] És clau establir diferències entre un **contacte físic protocol·litzat de guiatge** per desenvolupar correctament la pràctica esportiva i un contacte físic que sigui abusiu físicament, emocionalment o sexualment.

6 Evitar el lliurament de **regals i obsequis** per part de figures de referència de l'àmbit esportiu com ara entrenadors i entrenadores, monitors i monitores a infants i adolescents, com ara fotografies o altres objectes personals.

7 Evitar donar o sol·licitar números telefònics de mòbils, correus electrònics personals (no els de l'entitat) o altres **dades sense el coneixement de pares, mares o tutors legals**.

8 Informar tot el personal sobre **l'ús adequat de les xarxes socials**. Evitar les formes de violència que s'exerceixen instrumentalitzant les xarxes socials, compartint la vida privada (dades personals, fotografies) amb infants i adolescents.

9 Totes les **autoritzacions** que ens donin pares, mares o tutors legals s'han de lliurar **per escrit** (les trucades telefòniques no serveixen).

10 Per a cada nova activitat que es faci, es farà una **revisió dels possibles riscos** i de les alternatives protectores.

[14] Basat en el decàleg del Protocol de prevenció dels abusos sexuals i altres maltractaments en l'àmbit de l'educació en el lleure. https://jovecat.gencat.cat/web/.content/_documents/vacances_i_estades/prevencio_maltractament_infantil/Protocol-de-prevencio-dels-abusos-sexuals-i-altres-maltractaments-en-lambit-de-leducacio-en-el-lleure.pdf

[15] https://esport.gencat.cat/web/.content/home/arees_dactuacio/esport_i_genere/publicacions/violencia/guia-violencia-sexual-esport-cat.pdf

06

TERCERA PART: DETECCIÓ

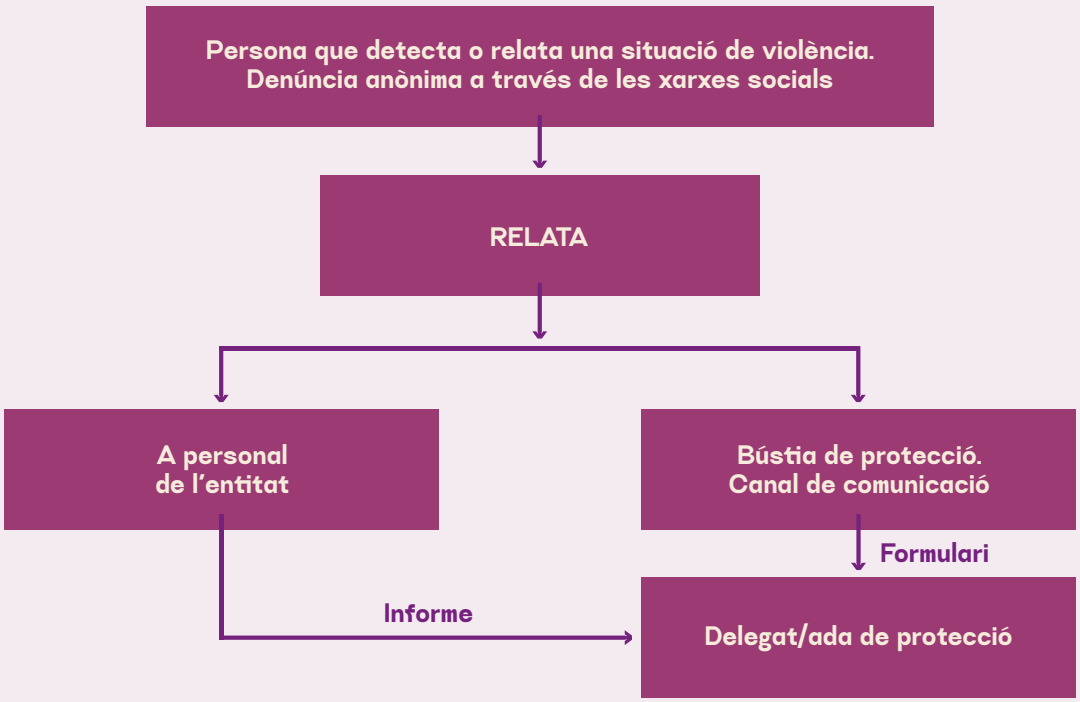
Totes les persones que col·laboren en l'àmbit de l'esport tenen l'**obligació d'actuar per garantir els drets d'infants i adolescents davant d'una situació que ens fa sospitar que pateixen algun tipus de violència**. Això comporta l'obligació de comunicar la informació rebuda seguint el circuit intern establert, per assegurar-nos que cap cas queda sense ser atès adequadament. Quan es detecta, cal intervenir per prevenir danys (la nostra actuació per cessar immediatament les violències és molt important) i per afavorir la recuperació i la reparació integral.

Les entitats esportives poden establir i donar a conèixer dues eines, accessibles tant per a les famílies dels infants i adolescents com per als esportistes, per comunicar situacions de violència:

⟶ **Bústia de protecció**: adreça de correu electrònic creada per recollir les comunicacions de sospita de violència.

⟶ **Canal de comunicació**: espai creat a l'espai web de l'entitat que ha de contenir el Formulari de comunicació i denúncia de situació de violència, on es pot explicar la situació.

Tots dos procediments seran gestionats pel delegat o delegada de protecció de manera confidencial, no anònima.



6.1
Principis d'actuació

Davant la revelació o la detecció d'un possible cas de violència s'ha d'actuar tenint en compte els principis següents per tal de prevenir danys:

- **El principi de mínima intervenció necessària**: les persones afectades que relatin una situació de violència no han de ser entrevistades des de l'entitat esportiva per tal d'evitar la victimització secundària.

- **El principi de discreció i confidencialitat**: no tothom que participa en les activitats a l'entitat ha de conèixer la situació detectada, sinó que hi ha d'haver persones encarregades de gestionar les accions que s'han de dur a terme per garantir la protecció de la intimitat de la persona afectada. Les dades resultants de la intervenció (informe, expedient, entre altres) són dades que s'han de considerar d'alta confidencialitat, i per aquesta raó han de seguir les normes sobre protecció de dades. Es recomana generar sistemes de gestió de casos (com ara assignar codis alfanumèrics identificatius al cas) per tal de preservar la confidencialitat.

- **El principi de transparència**: apel·la a la necessitat de comunicar tot el que ha passat o se sap, oferint informació i acompanyament a les famílies i a les persones afectades tant de manera directa com indirecta.

6.2
El delegat o delegada de protecció

El **perfil** del delegat o delegada de protecció ha de ser el d'una persona amb capacitat d'escolta i, al mateix temps, capaç de prendre decisions. L'organització l'escollirà segons les seves capacitats i formació, i dedicarà part de la seva jornada laboral a aquesta tasca. Haurà de fer la formació que s'estableixi sobre aquest tema, que ha d'incloure la perspectiva de gènere i ha de tenir en compte les diferents formes de violències i d'assetjament descrites en aquest protocol.

Les **funcions** del delegat o delegada de protecció seran:

- Coordinar el treball de l'entitat en matèria de prevenció de les violències i protecció de la infància.
- Rebre les comunicacions del personal.
- Oferir una escolta activa.
- Assessorar i donar suport a l'entitat en temes de circuits, àmbit judicial, coordinacions amb serveis externs, entre altres.
- Ser la persona interlocutora amb l'administració i el sistema de protecció per demanar informació i assessorament.
- Ajudar en la presa de decisions en casos d'indicis de situacions abusives, maltractaments o altres tipus de violències que puguin patir els infants i els adolescents que participen en les activitats esportives.
- Acompanyar en el procés d'informació/notificació de les situacions de violència que haurà de dur a terme l'òrgan de govern de l'entitat.
- Consensuar amb l'òrgan de govern de l'entitat la informació que es traspassa a les famílies en les situacions de crisi.
- Gestionar el flux d'informació amb l'exterior (mitjans de comunicació, comunicats, entre altres).

- Fer un seguiment dels casos notificats.
- Fer un informe anual de les intervencions fetes.
- Assegurar-se que les noves incorporacions de personal reben el Protocol marc de protecció d'infants i adolescents davant les violències en l'àmbit esportiu i signen el document d'acceptació.
- Gestionar la bústia de protecció i el canal de comunicació on s'ha de rebre la situació de violència envers la infància.
- Tenir les dades de contacte dels Serveis Socials del territori on està ubicada l'entitat esportiva.



Les **funcions** i la **formació** que ha de tenir el delegat o delegada de protecció es poden modificar segons el desplegament de la **LOPIVI** a Catalunya i les normes que es desenvolupin per reglament.

El delegat o delegada de protecció ha de canviar cada **quatre anys** o segons les necessitats de l'entitat. Si hi ha molta rotació de personal a l'entitat esportiva, es buscarà la manera de trobar una figura més estable.

6.3 Notificació

S'estableix un **deure genèric (obligació de comunicació), que afecta a tota la ciutadania, de comunicar de manera immediata a l'autoritat competent l'existència d'indicis de violència** exercida sobre infants o adolescents que assisteixen a les activitats proposades per les entitats esportives. Aquest deure de comunicació es configura d'una manera més exigent per a aquells col·lectius que, per raó del seu càrrec, professió, ofici o activitat, tenen encomanada l'assistència, la cura, l'ensenyament o la protecció de persones menors d'edat: personal qualificat dels centres sanitaris, centres escolars, centres d'esport i oci i establiments en els quals resideixin habitualment infants o adolescents. En aquests supòsits s'estableix l'obligació de les administracions públiques competents de facilitar mecanismes adequats de comunicació i intercanvi d'informació.



La llei garanteix la protecció i la seguretat de les persones que compleixen el seu deure de comunicació de situacions de violència, amb l'objectiu d'incentivar el compliment d'aquest deure.

L'àmbit esportiu segueix les directrius que marca el ***Protocol d'actuació entre els Departaments de Treball, Afers Socials i Famílies i d'Ensenyament, de prevenció, detecció, notificació, derivació i coordinació de les situacions de maltractament infantil i adolescent en l'àmbit educatiu***, de juliol de 2016. És important recordar l'obligació d'informar la família. «*La direcció del centre educatiu informarà la família de l'infant o adolescent de les actuacions que s'estiguin realitzant (apartat 9.2.3)*».[16]

[16] https://xtec.gencat.cat/web/.content/centres/projeducatiu/convivencia/protocols/maltractament-infantil-adolescent/documents/protocol_actuacio_situacions_maltractament_infantil_adolescent_ambit_educatiu.pdf

07

QUARTA PART: INTERVENCIÓ

Totes les actuacions que es facin a partir del coneixement d'un cas de violència patit per un infant o adolescent es regiran per **l'interès superior de l'infant**, articulat a la **Convenció dels Drets dels Infants** i per la normativa que sorgeixi de la implementació de la Llei orgànica 8/2021, de 4 de juny, de protecció integral a la infància i l'adolescència davant la violència[17] **(LOPIVI)** i pel paradigma de la **diligència deguda**.[18]

7.1 Intervenció segons l'especificitat de l'entitat

En la **pràctica fisicoesportiva** es poden donar altres tipus de maltractaments a les persones menors d'edat que demanen intervenció.

Maltractament físic:

⟶ Mitjançant una **agressió física directa** es pot provocar un dany i/o una lesió.

⟶ La **intensitat** de l'entrenament i/o l'exigència de les competicions **excedeixen les capacitats** de desenvolupament maduratiu.

⟶ Ús de **substàncies dopants**.

⟶ Se'ls obliga a participar en competicions **amb lesions**.

⟶ Hi ha **càstigs** que provoquen dolor físic.

Maltractament emocional:

⟶ Patir reiteradament **crítiques, insults, sarcasme, intimidacions i/o vexacions**.

⟶ Les **expectatives** sobre el o la menor d'edat són **molt altes** i generen excessiva **pressió i ansietat**, la qual cosa és perjudicial per a la seva salut.

⟶ Es considera que la seva **vàlua esportiva està lligada als resultats** que s'assoleixen.

⟶ Apareixen **situacions de rebuig contínues**, com ara l'exclusió de les competicions i/o els entrenaments o les valoracions negatives constants.

⟶ S'amenaça amb **càstig físic o humiliació pública** si no compleix les expectatives marcades.

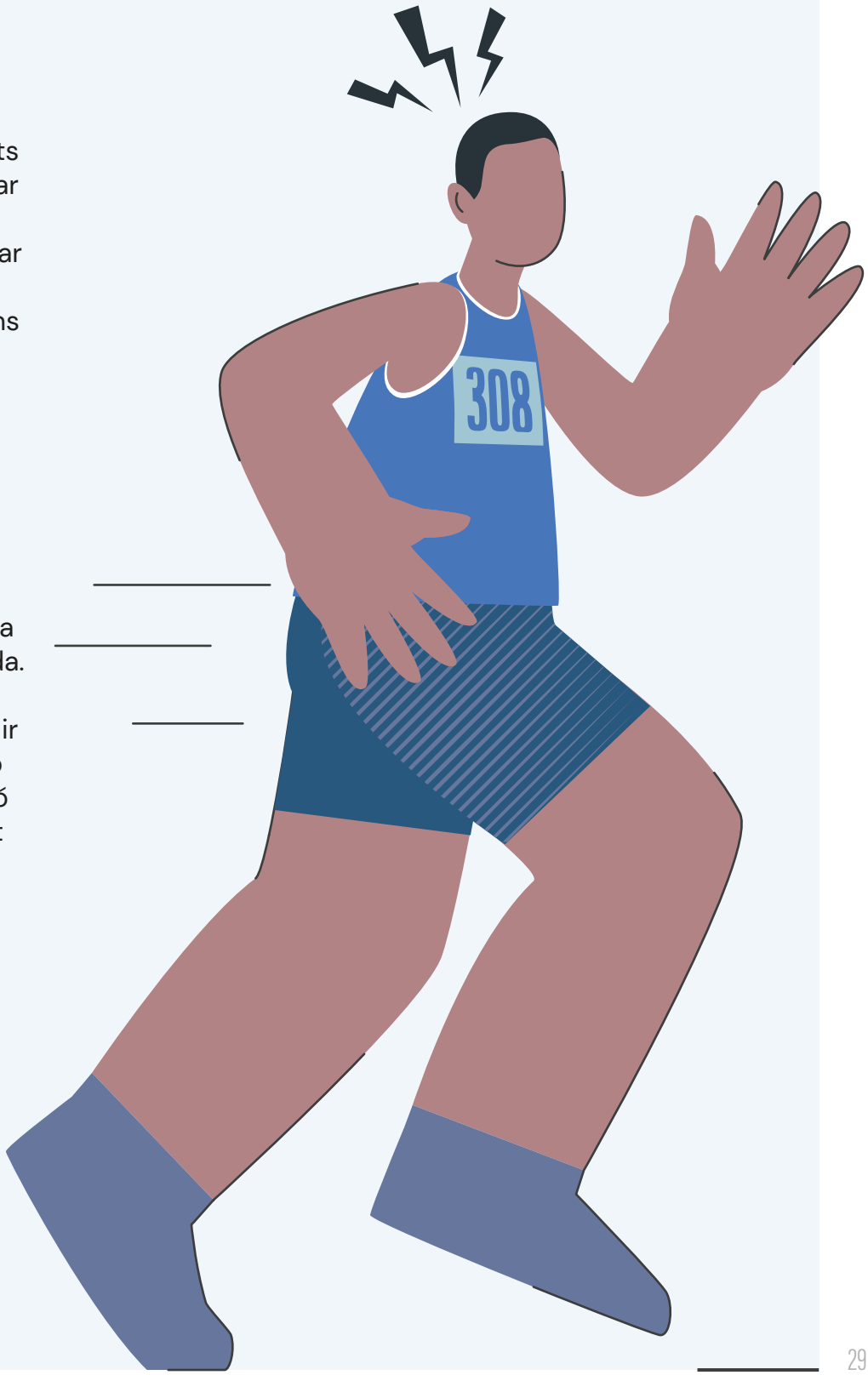
⟶ No es permet que entreni amb els seus companys o companyes **sense causa justificada, i se l'aïlla** de la resta del grup.

[17] https://www.boe.es/eli/es/lo/2021/06/04/8
[18] https://igualtat.gencat.cat/web/.content/Ambits/violencies-masclistes/coordinacio-treball-xarxa/protocol/Protocol-Marc-2022.pdf

Algunes de les violències explicades al punt 4.2 són **maltractaments greus i situacions delictives**. Per tant, l'entitat esportiva haurà de prendre **mesures cautelars** per evitar que la persona que exerceix aquesta violència estigui en contacte amb infants o adolescents; haurà d'informar la família de la persona menor d'edat afectada, i haurà d'iniciar el procés de comunicació del fet violent a les administracions judicials.

En els casos que no siguin situacions delictives, l'entitat esportiva haurà de prendre **mesures de correcció de la conducta** i, si és necessari, mesures cautelars; també haurà d'informar la família de la persona menor d'edat afectada.

Cada entitat ha de tenir i seguir un circuit intern per tal que no quedi cap cas sense l'actuació necessària per protegir l'infant o adolescent. Aquest circuit quedarà determinat pel tipus d'entitat esportiva i les seves característiques.



7.1.1
Federació esportiva

Cada federació designarà un **delegat o delegada de protecció** que tindrà les funcions generals que es defineixen en aquest document i les pròpies que li assigni l'entitat.

Les federacions esportives han de considerar dos procediments:

a) Intervenció quan les situacions de violència es produeixen mentre l'esportista menor d'edat està entrenant o competint en nom de la federació esportiva.

La informació sobre casos de violència que puguin estar patint o hagin patit els i les esportistes pot arribar al **delegat o delegada de protecció** de diverses maneres: per conversa directa amb l'infant o adolescent, per la bústia de protecció o el canal de comunicació, o per un informe recollit pel personal tècnic. En aquest primer moment es farà la contenció emocional a l'esportista i s'assessorarà el personal tècnic sobre la manera adequada d'actuar, com s'ha de recollir la informació, com no s'ha de fer preguntes a l'infant o adolescent.
S'informarà l'òrgan de govern de l'entitat per tal que tingui coneixement del cas, o perquè es pugui decidir conjuntament l'actuació que calgui dur a terme segons el tipus de violència (fer una mediació, prendre mesures cautelars, obrir expedient sancionador, posar-ho en coneixement de la DGAIA, forces i cossos de seguretat o Fiscalia de Menors, entre d'altres).

Si la situació crea alarma social, caldrà comunicar aquests fets a l'**assemblea general** per tal que es prenguin les mesures de protecció de la infància i l'adolescència que siguin necessàries.

El delegat o delegada de protecció serà responsable de parlar amb la **família** de l'infant o adolescent que ha patit la violència i, si és el cas, de qui l'hagi exercit. Es valorarà la importància de la presència en aquesta reunió de la persona referent del o la menor d'edat.

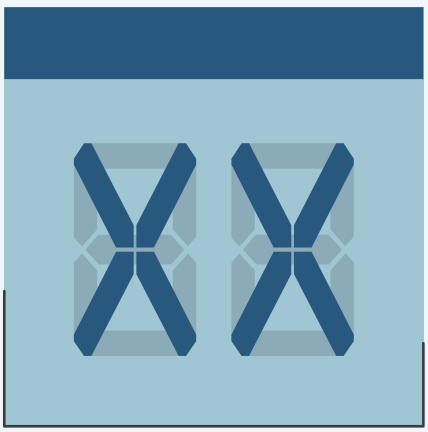
La persona responsable de notificar el cas a la **DGAIA, forces i cossos de seguretat o Fiscalia de Menors,** serà el representant legal del club o associació esportiva.

b) Intervencions que s'han de fer amb els clubs federats.

Les federacions esportives poden actuar com a interlocutores amb els clubs federats en les situacions en què la violència s'hagi conegut o produït en l'entorn del club, ja sigui durant la competició o els entrenaments. La funció de la federació en aquests casos serà assessorar, fer de mediadora i acompanyar els clubs federats que ho demanin.

Si es tracta d'un club petit on es fa difícil nomenar un delegat o delegada de protecció, la federació pot oferir aquest servei de suport i acompanyament.





7.1.2
Consell esportiu

Els consells esportius tenen com a objectius principals el foment, l'organització i la promoció de l'activitat esportiva en edat escolar dins de la comarca. Poden oferir diversos serveis als ajuntaments, als consells comarcals i als centres educatius, com ara la gestió d'instal·lacions municipals esportives i l'organització de casals, campus, rutes esportives o activitats extraescolars.

L'òrgan superior de participació i representació del consell és l'**assemblea general**, que està integrada per:

- **Ajuntaments de la comarca**
- **Consell comarcal**
- **Centres docents**
- **Clubs, associacions i federacions esportives**
- **Altres entitats de la comarca relacionades amb l'esport**

Aquesta circumstància fa que, en cas de tenir coneixement de violències que hagin patit infants o adolescents, s'hagin de coordinar amb els **ajuntaments**, els **consells comarcals** o els **centres educatius** on es fan les activitats esportives.

Cada consell esportiu designarà un delegat o delegada de protecció que tindrà les funcions generals que es defineixen en aquest document i les pròpies que li assigni l'entitat.

La informació sobre casos de violència que puguin estar patint o hagin patit els i les esportistes pot arribar al **delegat o delegada de protecció** de diverses maneres: per conversa directa amb l'infant o adolescent, per la bústia de protecció o el canal de comunicació, o per un informe recollit pel personal tècnic. En aquest primer moment es farà la contenció emocional a l'esportista i s'assessorarà el personal tècnic o de monitoratge sobre la manera adequada d'actuar, com s'ha de recollir la informació, com no s'ha de fer preguntes a l'infant o adolescent.

El delegat o delegada de protecció informarà l'**òrgan de govern** de l'entitat per tal que tingui coneixement del cas, o perquè es pugui decidir conjuntament l'actuació que calgui dur a terme segons el tipus de violència (fer una mediació, prendre mesures cautelars, obrir expedient sancionador, posar-ho en coneixement de la DGAIA, forces i cossos de seguretat o Fiscalia de Menors, entre d'altres).

El delegat o delegada de protecció serà responsable de parlar amb la família de l'infant o adolescent que ha patit la violència i, si és el cas, de qui l'ha exercit. Es valorarà la importància de la presència en aquesta reunió de la persona referent per a l'infant o adolescent, ja que serà una figura més propera per als infants i adolescents.

El delegat o delegada de protecció també haurà d'informar les persones responsables del **servei d'esports de l'ajuntament o el consell comarcal o el responsable del centre educatiu** per al qual fa l'activitat sobre l'existència d'un cas, sense donar les dades personals de l'infant o adolescent afectat, a no ser que sigui estrictament necessari per a la seva protecció. Si cal decidir conjuntament les accions que s'han de dur a terme, s'haurà d'informar sobre la identitat del menor afectat i sobre les circumstàncies de la violència viscuda.

Si la situació crea alarma social, l'òrgan de govern del consell esportiu haurà de comunicar els fets a l'**assemblea general** per tal que les administracions públiques en tinguin coneixement i prenguin les mesures de protecció de la infància i l'adolescència que siguin necessàries.

La persona responsable de notificar el cas a la **DGAIA, forces i cossos de seguretat o Fiscalia de Menors** serà el representant legal del consell esportiu.

7.1.3 Club o associació esportiva

A Catalunya hi ha molts clubs o associacions esportives de diferents tipus, mides i característiques registrats al Registre d'Entitats Esportives. Tots tenen entitat jurídica pròpia i els seus propis òrgans de govern.

Cada club o associació esportiva designarà un **delegat o delegada de protecció** que tindrà les funcions generals que es defineixen en aquest document i les pròpies que li assigni l'entitat. Si es tracta d'un club petit que no pot gestionar aquesta funció, pot adherir-se al **protocol de la federació esportiva** a la qual estigui adscrit.

Si el club té **diverses modalitats esportives reconegudes**, es recomana tenir una persona referent de protecció vinculada a cada secció esportiva per garantir la proximitat amb els i les menors d'edat, les seves famílies i el personal tècnic.

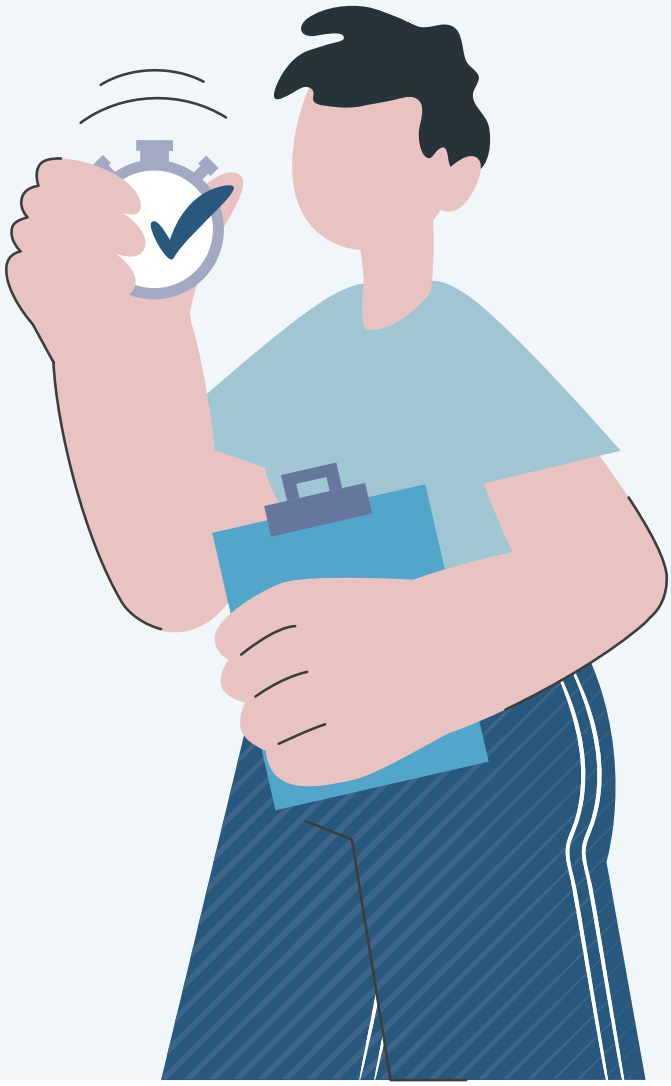
La informació sobre casos de violència que puguin estar patint o hagin patit els i les esportistes pot arribar al **delegat o delegada de protecció** de diverses maneres: per conversa directa amb l'infant o adolescent, per la bústia de protecció o el canal de comunicació, o per un informe recollit pel personal tècnic. En aquest primer moment es farà la contenció emocional a l'infant o adolescent i s'assessorarà el personal tècnic sobre la manera adequada d'actuar, com s'ha de recollir la informació, com no s'ha de fer preguntes a l'infant o adolescent.

S'informarà l'**òrgan de govern** del club per tal que tingui coneixement del cas, o perquè es pugui decidir conjuntament l'actuació que calgui dur a terme segons el tipus de violència (fer una mediació, prendre mesures cautelars, obrir expedient sancionador, posar-ho en coneixement de la DGAIA, forces i cossos de seguretat o Fiscalia de Menors, entre altres).

El delegat o delegada de protecció serà responsable de parlar amb la **família** de l'infant o adolescent que ha patit la violència i, si és el cas, de qui l'hagi exercit. Es valorarà la importància de la presència en aquesta reunió de la persona referent per a l'infant o adolescent, ja que serà una figura més propera per als infants i adolescents.

El club o associació esportiva pot demanar assessorament a la seva **federació esportiva** en els casos que ho consideri necessari.

La persona responsable de notificar el cas a la **DGAIA, forces i cossos de seguretat o Fiscalia de Menors,** serà el representant legal del club o associació esportiva.



7.1.4 Associació esportiva escolar

Aquest tipus d'entitat esportiva té certes particularitats, ja que es constitueix dins d'un **centre educatiu**. Els seus objectius bàsics són el foment, l'organització, la coordinació i la pràctica de l'activitat física i esportiva per mitjà d'un centre educatiu on es potenciï la dimensió educativa de l'esport fora de l'horari lectiu.

Les activitats de les associacions esportives escolars tenen en compte els **projectes educatius** dels centres educatius corresponents. La gestió dels casos de violència es farà des de la vessant d'escola i, per tant, quan es tingui coneixement d'un cas caldrà notificar-lo per escrit a qui estigui encarregat de la **coordinació de benestar i protecció del centre educatiu,** o bé posar-lo en coneixement de la **Unitat de Suport a l'Alumnat en Situació de Violència (USAV).**

Serà responsable de notificar el cas a la **DGAIA, forces i cossos de seguretat o Fiscalia de Menors** la direcció del centre educatiu.

7.1.5 Secció esportiva d'entitat no esportiva

Hi ha entitats no esportives (culturals, escolars, socials, etc.) que tenen seccions esportives registrades al Registre d'Entitats Esportives, les quals organitzen activitats en què participen infants o adolescents. En aquests casos, el responsable del que pugui passar en aquestes activitats és l'**òrgan de govern de l'entitat no esportiva**

L'entitat no esportiva designarà un delegat o delegada de protecció, i la secció esportiva haurà de recollir la informació sobre possibles situacions de violència que puguin patir els menors d'edat practicants.

El personal tècnic esportiu de la secció esportiva és més proper als infants i adolescents i a les seves famílies i, per tant, és més possible que rebi aquesta informació, que comunicarà al **coordinador o coordinadora de la secció** que, al seu torn, haurà de comunicar tots els casos al delegat o delegada de protecció de l'entitat no esportiva.

La informació sobre casos de violència que puguin estar patint o hagin patit els i les esportistes pot arribar al **delegat o delegada de protecció** de diverses maneres: per conversa directa amb l'infant o adolescent, per la bústia de protecció o el canal de comunicació, o per un informe recollit pel personal tècnic. En aquest primer moment es farà la contenció emocional a l'infant o adolescent i s'assessorarà el personal tècnic sobre la manera adequada d'actuar, com s'ha de recollir la informació, com no s'ha de fer preguntes a l'infant o adolescent.

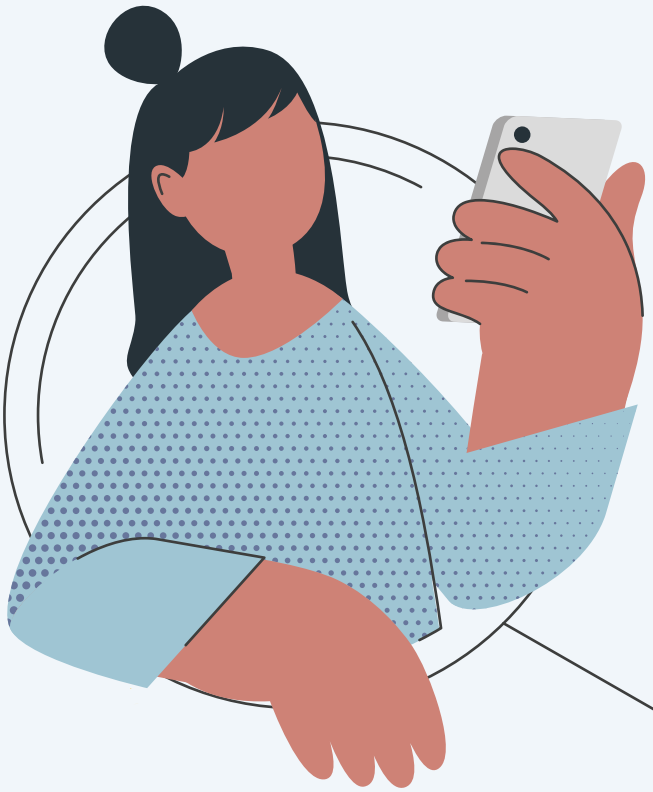
El delegat o delegada de protecció de l'entitat no esportiva informarà l'**òrgan de govern** de l'entitat per tal que tingui coneixement del cas, o perquè es pugui decidir conjuntament l'actuació que calgui dur a terme segons el tipus de violència (posar-ho en coneixement de la **DGAIA, forces i cossos de seguretat o Fiscalia de Menors,** fer una mediació, prendre mesures cautelars o obrir expedient sancionador, entre altres).

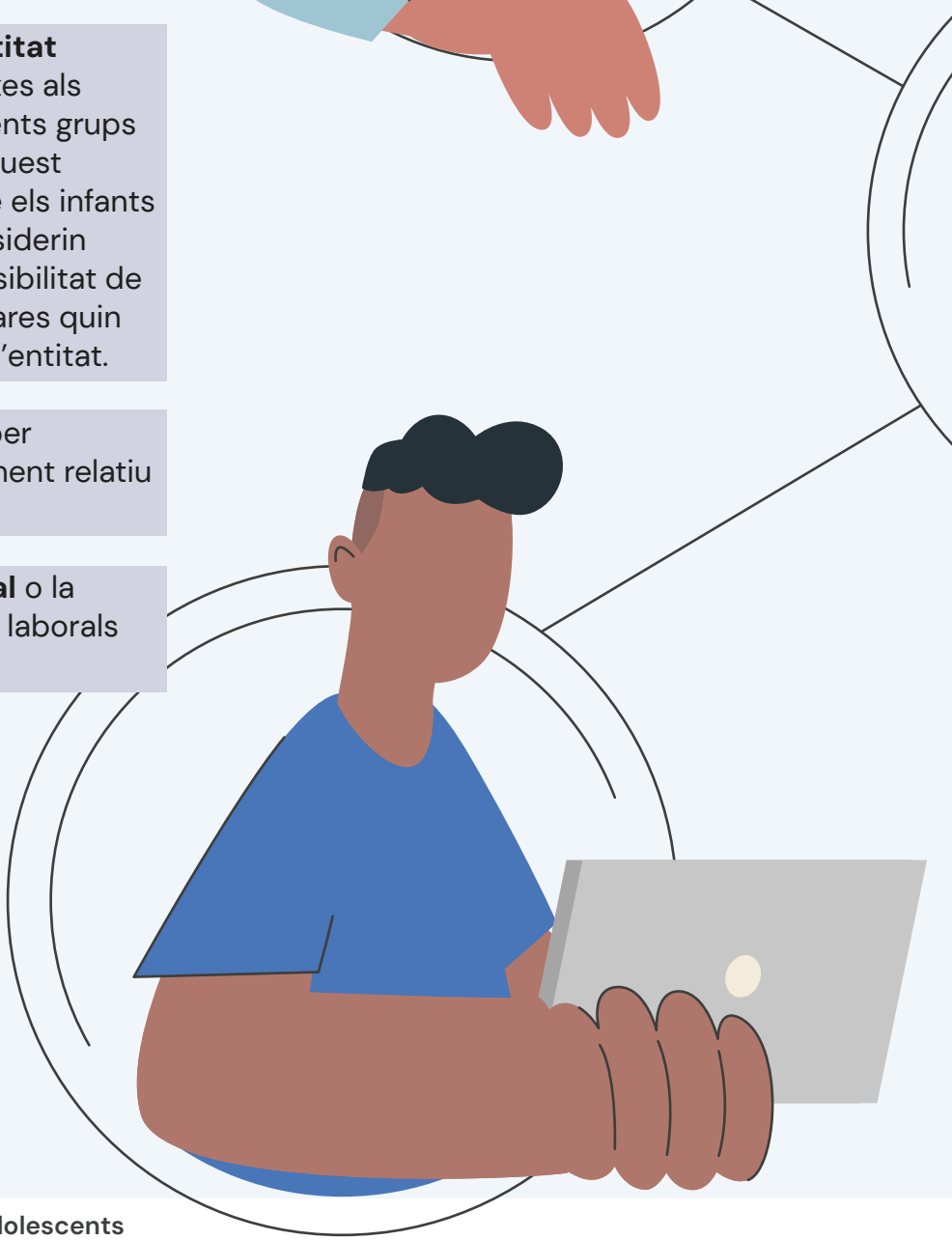
El **delegat o delegada de protecció** no esportiva serà responsable de parlar amb la família de l'infant o adolescent que ha patit la violència i, si és el cas, de qui l'hagi exercit. Es valorarà la importància de la presència en aquesta reunió del coordinador o coordinadora de la secció esportiva.

La persona responsable de notificar el cas a la **DGAIA, forces i cossos de seguretat o Fiscalia de Menors** serà el representant legal de l'entitat no esportiva.

7.2 Intervenció en casos en què es faci una denúncia anònima a través de les xarxes

En els casos en què es faci una denúncia anònima d'abús sexual o d'assetjament a través de les xarxes socials, caldrà passar de la denúncia anònima a saber quines són les persones implicades en els fets. Si no tenim el nom de la persona afectada no es podrà iniciar cap tipus de procediment.
Segons com siguin els fets que es denunciïn a través de la xarxa:





⟶ Si creen **alarma social a l'entitat** esportiva i hi ha comentaris i queixes als equips, s'haurà d'explicar als diferents grups d'esportistes què s'està fent en aquest respecte i caldrà donar l'opció que els infants i adolescents expliquin el que considerin d'aquesta situació, així com la possibilitat de recollir noves queixes o de tenir clares quin tipus de conductes es produïen a l'entitat.

⟶ Si són **fets antics**, explicats per exesportistes, s'obrirà un procediment relatiu al personal de l'entitat esportiva.

⟶ S'informarà l'**àrea de personal** o la persona que gestiona les relacions laborals i contractuals o de voluntariat.



7.3 Protocol de comunicació externa

Si la violència ocorreguda a l'entitat esportiva genera alarma social i una situació de crisi, s'haurà de seguir un protocol de comunicació per tal de fer-hi front:

1. L'**òrgan de govern** o de gestió de l'entitat, juntament amb el delegat o delegada de protecció, convocarà una reunió en què s'informarà el **personal de l'entitat** sobre la situació, i també es comunicarà que s'inicien les accions pertinents, comunicats de condemna de la violència viscuda o accions legals, si escau.

2. L'**òrgan de govern** o de gestió de l'entitat, juntament amb el delegat o delegada de protecció, decidirà **com cal informar** els pares i mares de l'esportista afectat.

3. L'**òrgan de govern** o de gestió de l'entitat, juntament amb el delegat o delegada de protecció, convocarà una **reunió informativa amb les famílies** dels infants o adolescents participants en les activitats en què s'exposaran les accions dutes a terme i s'escoltaran les demandes de les famílies. Si és necessari, pot proposar una segona reunió de contenció i informació sobre el tema, a la qual es poden convidar **persones externes expertes** en el tema.

4. Si els **fets** que generen alarma social són **causats per personal tècnic** de l'entitat o per una altra persona menor d'edat, les persones referents de cada grup esportiu **informaran** els infants o adolescents sobre les **accions dutes a terme** a partir del coneixement dels fets.

5. Si la premsa se'n fa ressò, l'entitat escollirà un **portaveu**, que buscarà la millor manera de **gestionar la comunicació externa** (declaracions, comunicats, intervencions, etc.) amb l'assessorament de persones expertes en comunicació de l'entorn de l'entitat (ajuntament, federació, etc.).

7.4 Revisió del protocol

La revisió i modificació d'aquest protocol marc queda subjecta a la necessitat d'**adequar-se a la legislació vigent** i a possibles millores de circuits detectades en la seva aplicació.

08

ANNEXOS



8.1
Document d'acceptació del protocol

_____ , _____ de _____ de _____

En compliment del que s'estableix al protocol,
jo _____

amb DNI/NIE _____

en funció de les meves responsabilitats com a:

- ☐ **Entrenador/entrenadora**
- ☐ **Delegat/delegada**
- ☐ **Especialista en l'àmbit de la salut** (metge/metgessa, psicòleg/psicòloga, fisioterapeuta, etc.)
- ☐ **Membre de la junta directiva**
- ☐ **Gerent**
- ☐ **Director esportiu/directora esportiva**
- ☐ **Personal administratiu o de serveis** (oficines, manteniment, etc.)

Signo aquest document com a comprovant d'haver llegit i de complir el que s'hi estableix.

Signants,

Persona interessada	**Responsable de l'entitat**
Signatura Nom i cognoms	Signatura Nom i cognoms
DNI/NIE	DNI/NIE

En compliment de la Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals (text de cada entitat sobre la llei de protecció de dades).

8.2
Informe tipus de recollida d'informació

Nom i cognoms de la persona que redacta l'informe:

Funció dins de l'entitat esportiva:

Relat de la informació recollida:

L'infant _____ relata que:_____

Valoro que aquesta informació és rellevant i per aquesta raó la faig arribar al delegat o delegada de protecció.

Signatura	Lloc i data

8.3
Notificació de situació de risc o desemparament de les entitats esportives

(https://dretssocials.gencat.cat/ca/ambits_tematics/infancia_i_adolescencia/proteccio_a_la_infancia_i_ladolescencia/maltractaments_dinfants_i_adolescents/comunicacio_de_maltractaments_dinfants_i_adolescents/index.html)

8.4
Formulari de comunicació i denúncia de situació de violència

Comunicació dels fets que motiven la sol·licitud d'intervenció del delegat o delegada de protecció. Aquest formulari pot estar inclòs al canal de comunicació (web de l'entitat esportiva).

SOL·LICITANT

Nom i cognoms: _____ DNI: _____

Adreça postal: _____

Adreça electrònica: _____ Telèfon: _____

Vinculació amb l'entitat esportiva: _____

DADES DE LA PERSONA RESPECTE DE LA QUAL ES DEMANA LA INTERVENCIÓ

Nom i cognoms: _____

Vinculació amb l'entitat esportiva: _____

EXPLICACIÓ DELS FETS QUE MOTIVEN LA SOL·LICITUD DE LA COORDINADORA DE BENESTAR I PROTECCIÓ

Expliqueu els fets que motiven aquesta sol·licitud i que voleu posar en coneixement del delegat o delegada de protecció.

_____

ALTRES CONSIDERACIONS

Feu constar qualsevol altra consideració que considereu convenient.

_____

DOCUMENTACIÓ ADJUNTA. *Adjunteu, si escau, documentació que fonamenti la petició.*

Signatura Nom i cognoms	Lloc i data

8.5
Document de comunicat a la Fiscalia de Menors

A l'atenció de la FISCALIA

⟶ **Barcelona**	fiscalia.menors.proteccio.bcn@xij.gencat.cat
⟶ **Tarragona**	fiscalia.menors.tarragona@xij.gencat.cat
⟶ **Girona**	fiscalia.guardia.menors.girona@xij.gencat.cat
⟶ **Lleida**	fiscalia.menors.lleida@xij.gencat.cat

DADES DEL O LA MENOR D'EDAT

Nom i cognoms: _____

Data de naixement: _____ Adreça: _____

Amb qui viu: _____

Nom i cognoms del pare, mare o tutors legals: _____

SITUACIÓ DETECTADA

Descripció dels fets que han motivat la comunicació per part del centre. Cal incloure la temporalitat i la data de la detecció.

_____

ACCIONS DUTES A TERME PEL CENTRE DES DEL CONEIXEMENT DEL CAS

Amb qui i com us heu comunicat.

CONEIXEMENT DEL O LA MENOR I FAMÍLIA. ANTECEDENTS

Si ja heu treballat amb la família prèviament, Comissió Social del centre, informació dels Serveis Socials, entre altres.

Data	Signatura del representant legal de l'entitat	Segell de l'entitat

8.6 Serveis públics de suport, atenció i assessorament

Centre d'Atenció i Gestió de Trucades d'Urgència 112 Catalunya (Departament d'Interior i Seguretat Pública).
Servei universal, gratuït i permanent d'atenció a la ciutadania mitjançant trucades d'urgència que dona resposta immediata. La trucada d'emergència posa en marxa un procés per atendre-la amb la màxima eficàcia i velocitat possibles.
https://112.gencat.cat/ca/inici/

Línia telefònica 116 111 Infància Respon (Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència, DGAIA).
Telèfon confidencial i permanent que té l'objectiu de prevenir i detectar els maltractaments d'infants i adolescents posant especial atenció en els casos d'assetjament a les escoles, ciberassetjament, violència masclista en adolescents i abusos sexuals. Mitjançant aquest servei, la DGAIA posa en marxa l'activació dels protocols que corresponguin i mobilitza l'equip al qual li pertoqui actuar.
Contacte:
infanciarespon.dretssocials@gencat.cat
https://dretssocials.gencat.cat/ca/ambits_tematics/infancia_i_adolescencia/proteccio_a_la_infancia_i_ladolescencia/maltractaments_dinfants_i_adolescents/infancia_respon/telefon_infancia_respon_116_111/

Serveis d'intervenció especialitzada (Departament d'Igualtat i Feminisme).
Els SIE són serveis d'intervenció especialitzada que ofereixen atenció a les dones que es troben en situació de violència masclista i als seus fills i filles.
https://igualtat.gencat.cat/ca/ambits-dactuacio/violencies-masclistes/serveis-dintervencio-especialitzada-en-violencia-masclista-SIE-/

Xarxa SAI, serveis d'atenció integral (Departament d'Igualtat i Feminisme).
La Xarxa de Serveis d'Atenció Integral LGBTI de Catalunya és un servei integral, de qualitat i de proximitat per a persones que pateixin, hagin patit o estiguin en risc de discriminació o violència per orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere.
https://igualtat.gencat.cat/ca/ambits-dactuacio/lgbti/xarxa-sai/

Consell Català de l'Esport (Departament d'Interior i Seguretat Pública).
Assessorament a entitats esportives i a persones vinculades amb l'esport sobre qüestions relacionades amb la protecció d'infants i adolescents en els diversos àmbits esportius.
https://esport.gencat.cat/ca/inici/



Fiscalia

Província de Barcelona
Fiscalia de Protecció de Menors
Gran Via de les Corts Catalanes, 111 (edifici F),
08075 Barcelona
Telèfon: 935 549 109
fiscalia.menors.proteccio.bcn@xij.gencat.cat

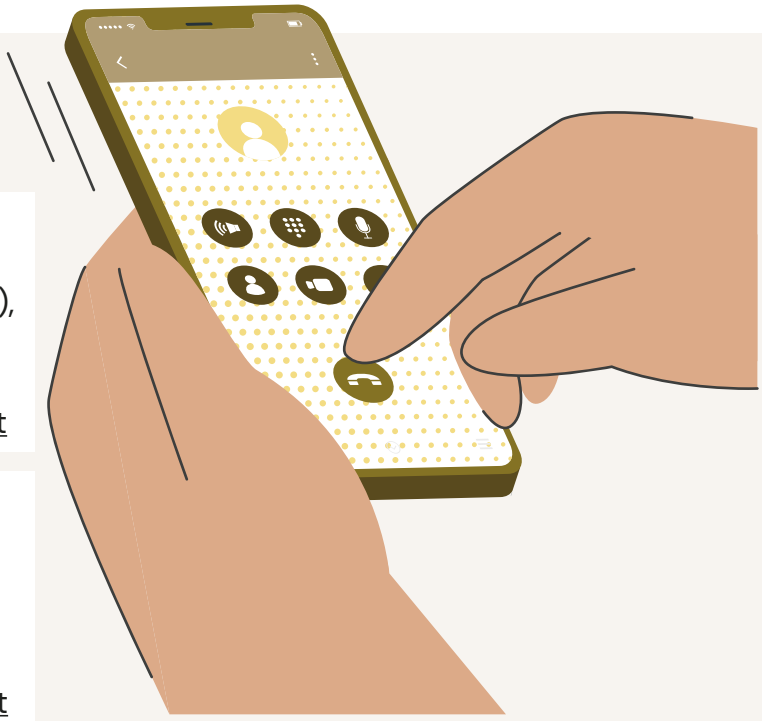
Província de Girona*
Fiscalia de Girona
Pl. Josep Maria Lidón Corbí, 1
17001 Girona
Telèfon: 972 942 526
fiscalia.guardia.menors.girona@xij.gencat.cat

Província de Lleida*
Fiscalia de Lleida
C. Canyeret, 3-5, bxs.
25007 Lleida
Telèfon: 973 705 840
fiscalia.menors.lleida@xij.gencat.cat

Província de Tarragona*
Fiscalia de Tarragona
Av. President Lluís Companys, 10
43005 Tarragona
Telèfon: 977 920 100
fiscalia.menors.tarragona@xij.gencat.cat

* Des d'aquest telèfon es deriva la trucada a la Fiscalia de Protecció de Menors.





Unitat de Suport a l'Alumnat en Situació de Violència, USAV (Direcció General d'Alumnat. Departament d'Educació i Formació Professional)
La USAV és una unitat que acull totes les verbalitzacions que estigui vivint o hagi viscut l'alumnat, tant dins com fora del centre educatiu. Així mateix, s'inicia tot el circuit i es contacta amb el centre educatiu per acompanyar-lo en l'abordatge d'aquesta violència mitjançant l'activació dels protocols corresponents.
https://xtec.gencat.cat/ca/alumnat/violencies/usav/
Contacte: usav.educacio@gencat.cat
Tel.: 900 923 098

Oficines d'atenció a les víctimes del delicte (Departament de Justícia i Qualitat Democràtica)
https://web.gencat.cat/ca/adreces-i-telefons/index.html?codi=17174&jq=200001

Hospitals
https://catsalut.gencat.cat/ca/centres-sanitaris/cercador/index.html


087

esportcat

Generalitat de Catalunya

Protocol marc de **protecció d'infants i adolescents** davant les violències en l'àmbit esportiu – **Resum executiu**